

BONA PAU

Nº. 562-Any XLVII - MONTUÏRI - DESEMBRE - 1999

**El Molí den Ferrando, ja amb capell i aspes,
dóna un nou aspecte al carrer del Molinar**

La nostra jove col·laboradora i redactora, Catalina Barceló, qui es va casar el passat 20 de novembre amb Leandro Oviedo, bé es mereix que li reservem aquest espai

El molí de Can Ferrando, rehabilitat

En el número de novembre passat ja donàvem compte que els darrers dies d'octubre s'havien restaurat les aspes i el capell del molí de Can Ferrando, encara que les obres interiors i de total acondicionament no finalitzaren fins ja començat el novembre. Ara, una vegada enllestit tot, aquesta sensible millora dona a aquell indret i sobretot al carrer del Molinar un altre aire, la qual cosa, juntament amb la neteja i embelliment que tots els veïns d'allà s'han proposat observar, més que una zona desprestigiada, més bé sembla un districte reservat a gent distingida.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socías Mora, Antoni Mateu Socías, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Efectivitat

La col·locació de discs a la plaça Major indicant l'horari de permisió per poder deixar estacionat el vehicle un màxim de 60 minuts els dies laborables, de 8 a 20 h. ha estat ben acollida per mols d'usuaris que abans no hi trobaven espai suficient, ni tan sols per uns minuts, encara que fos per vertadera necessitat.

Apatia

Actualment es nota un cert desinterès per als actes culturals entre aquella gent -jove i madura- que abans assistia quasi sempre a tots. Una participació que s'ha de considerar indicativa del grau d'instrucció d'un poble que, com el nostre, pretén de ser cult.

BREUS

Obres sol·licitades

L'Ajuntament de Montuïri, dins el pla d'Obres i Serveis per a l'any 2000 ha sol·licitat al Consell Insular les dues següents obres: "Abastiment i clavegueram, II fase, per 49.468.991 pessetes" i "Construcció d'un pavelló poliesportiu cobert: 100.000.000 pessetes".

Oficina de Turisme

Davant un possible canvi, el Consistori de Montuïri i la Mancomunitat negocien amb la Fundació Son Fornés la permanència de l'oficina de Turisme a la seva seu.

V Jornades d'Estudis Locals

Per a l'any 2000 es té previst que les V Jornades d'Estudis Locals de la Mancomunitat des Pla tenguin lloc a Algada i serà una celebració més de les que allà estan previstes en commemoració del 7è centenari de la fundació d'aquella vila. Versaran sobre antropologia, història, costums i patrimoni i hi participaran els 14 ajuntaments de la Mancomunitat.

Tancat i pany canviat

Un dia de mitjan mes passat una partida de joves que anaven a fer música en el local del pes del porcs es trobaren amb les portes tancades d'on anteriorment s'havia canviat el pany i no pogueren obrir. Ho havia ordenat el batle perquè alguns veïns havien protestat degut al renou tan excessiu que d'allà provenia; i a més, digué el batle, perquè allà s'hi feien altres activitats diferents de les que ell havia autoritzat.

Discs d'estacionament limitat

Des de finals del passat novembre ja es poden veure -i s'han d'observar- els discs indicatius de l'horari d'estacionament limitat en el carrer Major i a plaça. En general suposen un avantatge encara que alguns ho consideren una molèstia i un impediment en cas de necessitat. Ja se sap: les ordres mai no es dicten a gust de tots.

El document clau

S'ha trobat l'escrit mitjançant el qual resta constància fefaent que l'any 1300 fou construïda i fundada la vila de Montuïri

Ens omple de satisfacció que just a les portes de l'any 2000 l'historiador i investigador Ramon Rosselló Vaquer després de llargues i serioses investigacions hagi trobat dins l'Arxiu del Regne de Mallorca un document tan evident com aquest a què fa referència el comunicat que transcrivim tot seguit, mitjançant el qual resta palès que efectivament l'any 1300 es va fundar el nou poble de Montuïri per expressa decisió del rei en Jaume.

Es tracta, per tant, d'una cita històrica per al nostre poble, la més segura i evident trobada fins ara, en la qual es transcriu que les dues alqueries que a les monges del convent de Santa Margalida de Ciutat, l'any 1300, les foren preses pel rei en Jaume, en emfiteusi, o sia una cessió perpètua mitjançant el pagament d'un cànon anual, en aquest cas, 200 quarteres de blat, foren per fer construir en el seu indret una nova població, en aquest cas Montuïri.

El següent és el document que ens ha transmès l'investigador:

NOTA SOBRE LA FUNDACIÓ DE LA VILA DE MONTUÏRI L'ANY 1300

Aquest mes de desembre es compleix un any en què presentarem a la sala d'actes de l'Ajuntament el meu llibret titulat "Montuïri abans i després de 1300". Aquest llibret va precedir d'una nota introductòria en la qual volia donar a entendre que els lectors no s'havien d'imaginar el rei en Jaume II inaugurant personalment les noves poblacions, ja que moltes d'elles ja existien en el segle XIII amb el qualificatiu de "vila".

Ara bé, en el cas concret de Montuïri sembla que sí, realment, hi va haver una "fundació", l'any 1300 segons es desprèn d'un document que he localitzat recentment. Es tracta d'una carta datada l'any 1376 adreçada pel rei Pere al procurador reial de Mallorca on comenta que la priora del convent de Santa Margalida de Ciutat ha exposat que el rei Sanxo,

per la salut de la seva ànima i la del seu pare el rei Jaume, va assignar a dit convent 200 quarteres de blat anuals en compensació de les dues alqueries que les monges tenien en franc i lliure alou en el terme de Montuïri i que el rei en Jaume, l'any 1300, els ho va prendre per fer i construir en aquest lloc el nou poble (*ad manus suas accepit faciendo et construendo in eis novam populationem*), les quals terres foren establides en emfiteusi. Ara el rei Pere mana al procurador reial seguesqui donant al convent les 200 quarteres de blat segons ja ho havia manat i confirmat el rei en Jaume III dia 2 de juny de 1340, i ara tornat confirmar dia 20 d'agost de 1376. (ARM RP 33 f.5v-7)

Ramon Rosselló Vaquer

És molt probable que al poc d'abandonar-se el poblat de Son Fornés (l'emplaçament dels habitatges del qual veim a la foto) es començàs la vida a la nova pobla de Montuïri

Dos dits de seny

Expressions perilloses

Si, per una part, el llenguatge, el parlar és una de les més innocents de les activitats humanes, per altra, pot ser també la més perillosa, perquè quan un parla tant pot desvirtuar les afirmacions pronunciades per una altra persona, com expressar dites que perjudiquen la convivència humana. Les expressions també poder ser, a vegades, molt compromeses quan revelen intimitats que seria millor que passassin desapercebudes o desconegudes per als altres. En general, però, quan un parla revela molt més que el mateix significat del seu contingut.

Per altra part cal tenir present que en parlar sempre es manifesta més que el context de les mateixes paraules. En parlar generalment expressam no sols tot quan sabem i deim, sinó el mateix que som, que no sabem, i que no deim; ja que juntament amb les coses que l'oient ja sap, també revelen allò que desconex. D'aquí que moltes vegades aquelles persones de seny, quan se n'adonen que han pronunciat certes expressions dubtoses o perjudicials per a qualcú, preferirien haver-se callat. A vegades, inconscientment, pronunciam una frase més o manco vulgar o fútil, i al parer de l'oient hem expressat una cosa diferent d'allò que no sabíem o no volíem haver dit.

Una persona, per altra part, ha d'estar sempre al nivell del seu temps i saber afrontar els problemes que es presenten. I si no els sap resoldre o no veu clar el camí que s'ha de seguir, millor és no manifestar el propi punt de vista ni oferir interpretacions sense to ni so, ja que determinades expressions poden ser perilloses, contraproductives i perjudicials per a la pròpia persona.

Salomó

Editorial conjunta de la Premsa Forana de Mallorca

Nou govern a les Illes Balears: un nou camí i una nova il·lusió

El nou curs polític ha començat amb l'estrena d'un nou canvi a les més altes instàncies de les illes. El resultat de les passades eleccions del 13 de juny es varen caracteritzar per un clar guanyador, el PP, però sense una majoria absoluta o una aliança que els permetés assolir un nou curs polític.

Les aliances i pactes a les tres illes permeten un canvi polític en aquesta comunitat, després de 16 anys de govern del PP. Després de les negociacions i altres herbes, el nou govern de les Illes Balears s'estrenava amb un president socialista, Francesc Antich, que després de dites aliances comandava un govern de les Illes Balears de tres colors: el PSOE, el PSM i EU-Els Verds.

Aquesta negociació contemplava també pactes als tres consells de Mallorca, Menorca i Eivissa. La nova aventura començava a prendre força i a fer-se realitat.

Bé, després d'aquests mesos de nou go-

vern és difícil veure o analitzar aquelles qüestions que donen lloc a una valoració dels esmentats poders. De fet, el marge de confiança al nou equip del govern de les Illes Balears, s'anirà veient amb el dia a dia.

Des de la nostra perspectiva de representar els mitjans d'informació dels diferents pobles de la geografia insular mallorquina, voldríem demanar als nous governants situats, tant al govern de les Illes Balears com al Consell de Mallorca, aquelles inquietuds que són imminents a les nostres realitats de la part forana, en lloc d'exigir el que no han fet durant aquests primers mesos de govern. La nostra proposta pretén ser, en aquesta nova etapa, un calc del que sempre hem fet amb els polítics d'aquesta comunitat. Hem estat tolerants i ho volem seguir essent.

Una de les línies habituals de les diferents juntes directives de l'APFM ha estat la de ser portaveus als nostres respectius pobles d'aquelles iniciatives que els nostres governants han volgut donar a conèixer a través de les nostres publicacions. Aquesta oferta de col·laboració l'hem traslladada, des de sempre, als governants de torn i amb els d'ara no en farem una excepció.

Les publicacions de premsa forana han estat sempre capdavanteres en temes

vinculats a la realitat imminent del país. Des dels nostres inicis hem estat, sempre, en la línia de recuperació de l'ús normal del català als nostres pobles informant i donant cabuda a allò que és noticable als nostres respectius àmbits, essent, moltes vegades, denunciats i arriscant el nostre futur en una defensa d'allò que trobam millor per al nostre poble. Si, des d'un principi, hem estat una eina essencial en la recuperació de l'hàbit de lectura en la nostra llengua, els nostres polítics ho han tengut en compte i esperam que sigui així d'ara endavant, de manera que volem seguir essent els saigs dels pobles que feim la crida pels cantons de les nostres viles, sempre amb el reconeixement de les nostres institucions. Des de sempre venim informant d'allò que consideram important per als nostres veïnats, d'una manera voluntarista no reconeguda i fins i tot, des de l'anonimat.

Volem, com deim, esser saigs dels nostres pobles i viles, i volem, també, que retronin les campanes de la Seu quan les accions del legislatiu del nostre poble no ens siguin agradables. En definitiva, des de l'APFM seguirem el dia a dia polític, el curs d'aquest nou camí que, des de la perspectiva d'on trebal·lam, hem posat a l'abast del nostre país.

**Amb motiu
de les festes
de Nadal i
Cap d'Any
volem desitjar
molts d'anys a
tot el món**

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Estimats veïns de Montuiri:

L'objecte d'aquestes línies és donar-vos les gràcies a tots, en nom meu propi i de tota la meua família, per l'ajuda, el "carinyo" i les forces que hem rebut per part vostra en relació a la mort de ma mare, na **Francisca Sampol "Carro"**, ocorreguda el passat dia 9 d'octubre.

Des que ella es va posar malament hem pogut notar que les forces que tots vosaltres, d'una manera o de l'altra ens enviàveu, ens arribaven i ens feien suportar d'una millor manera el dolor que tots sentíem quan vèiem el sofriment que ella estava passant.

La seva mort ha estat molt ràpida però així i tot ens queda a tots el consol que ha mort quan començava a venir-li el sofriment de veritat.

Finalment només us vull dir, i voldria que aquestes paraules arribassin igualment a totes les persones que no són del poble, que n'estic molt contenta de veure que ma mare era estimada per familiars, veïns, amics, etc... i això es va poder comprovar el dia del seu funeral quan la seva tomba semblava un jardí de flors en plena primavera i quan el vespre, al funeral en record de la seva persona, va estar ple de gent que va venir a donar-li el darrer adéu. D'igual manera també ho podem comprovar en l'ajuda que encara estam rebent per part de tots vosaltres. De veritat, a tot molt gràcies.

Cati Lluís Sampol

Cobrar doblers públics sense anar a fer feina

Aquests darrers dies hem assistit a una sèrie d'actuacions que ratllen, si més no, l'absurd. En primer lloc, jo voldria saber si seria possible cobrar un sou d'una empresa privada, per petit que fos, sense acudir-hi a fer feina. Sempre he pensat que un ajuntament, una conselleria, o qualsevol institució pública, ha de ser concebut des del vessant de la productivitat. És evident que un servei públic, d'entrada, no pot ser interpretat amb aquests paràmetres de resultats, però sí quant a la gestió. L'eficàcia, la transparència, l'honestat, el servei ple i total, sí que formen part d'una bona gestió, tant a una empresa pública com a una privada.

Una vegada vaig interpell·lar una alta que feia fotocòpies, dient-li que no les feia bé: sortien negres perquè no havia regulat la tinta, no sortien rectes i els escrits quedaven desencaixats. Ella, tota delerosa, em va dir: "I per lo que me paguen!". Fou llavors que la vaig fer aturar del treball que feia i li vaig dir: "Tu estàs aquí per fer la teva feina; en aquest cas fer fotocòpies el millor possible, no em diguis si et paguen molt o poc, això digueu al teu sindicat i reclama, si trobes que és injust, però no facis la feina mal feta perquè tu trobes que no et paguen suficient. Si tothom fes el que tu no hi hauria cap treball que sortís mínimament correcte". La responsabilitat –en qualsevol grau– no pot ser qüestionada perquè es cobri més o menys.

El batle d'Inca cobrava un parell de centes mil de pessetes per un càrrec de responsabilitat en què no sabia ni on era el lloc de treball perquè els de l'oposició el tenien "a pa i aigua". Surten altres situacions semblants a aquesta. Sense anar més lluny, a les darreres eleccions, vaig saber de persones que per anar a les llistes d'una candidatura local –i ho puc demostrar– exigien una feina a una conselleria, "perquè governen –governaven els meus". També surten casos de per aquí i allà de responsables municipals que varen cobrar un sou –per petit que fos– de les institucions públiques, sense acudir regularment a la feina, "perquè tenien coses a fer a l'ajuntament". És evident que, com a mínim –deixant de part altres tipus de responsabilitats penals– s'han de tornar els doblers cobrats frau-

dulentament, encara que difícilment podran recuperar la dignitat.

I no s'hi valen excuses. No pot ser, per exemple, que un responsable municipal faci apologia de la disbauxa "perquè així la gent del poble veu que som normals, com ells". Jo, permeteu-me que ho digui, vull unes persones al capdavant de la política, que tinguin la capacitat suficient, el seny i la responsabilitat contrastats perquè tinguin la meua confiança.

Tots tenim problemes. I tots voldríem cobrar més. I és veritat que ens pot pas-

sar pel cap de guanyar uns doblers immerescuts; però que això es faci des del poder, des de l'obscuritat, des de la impudícia i que se cerquin excuses de "persecució política", per tal d'excusar-se diu molt poc a favor d'aquest responsable municipal. Perquè supòs que els doblers bé que els va cobrar, supòs que "l'oposició" no el va empènyer a fer aquest deshonrós acte. I llavors trobam estrany que la classe política –a tots els nivells– bati rècords de desconfiança o menyspreu.

Ja ho val! Ja ho val! Convendria que es començassin a assumir responsabilitats per pròpia iniciativa. Ni que fos per consideració a un reduït ínfim d'ètica.

Felip Munar i Munar

Carta oberta

Senyor regidor de Cultura,

M'he donat per al·ludida a la vostra "Carta oberta al poble de Montuïri", que fa referència a la Comissió dels 700 anys –de la qual jo havia format part des de la seva creació–, i com que trob que la vostra exposició resulta equívoca i, per consegüent, fal·laç, em permet de puntualitzar-ne algunes qüestions. No tenc cap interès a entrar en polèmica, emperò heu tergiversat els fets en un mitjà de comunicació, de manera que m'obligau a donar-ne la meua versió, de la qual són testimonis les vuit persones que, a més de vos i jo, eren presents a la reunió de l'esmentada Comissió del 700è aniversari.

Jo no vaig "prendre els atapins", vaig dimitir de manera irrevocable. Això va ser després que vos ens escometéssiu amb un parlament, com a mínim, –permeteu-me l'apreciació personal– poc elegant, en el qual va romandre clar i llampanant que la Comissió no tenia la vostra confiança. Així s'infereix de frases com és ara "si aquesta Comissió vol publicar alguna cosa, que me la passi i jo la donaré a llegir a gent de la meua confiança", entre tantes altres de semblants que, al meu parer, deixaven pocs dubtes respecte de la vostra consideració cap als qui la integràvem i de quina seria la vostra "línia d'actuació". Recordareu que la Comissió mai no havia passat l'arada davant el bou respecte de l'Ajuntament, en cap de les activitats que dugué a terme,

cosa que vos toca saber ja que, si més no d'ençà de la creació de la Comissió esmentada, vos en sou el regidor de cultura.

Vos vull recordar també que, tot i que ho ignoràreu, en començar la reunió i a títol personal, havia manifestat que posava el meu lloc a la Comissió a disposició del nou equip de govern municipal, perquè qui m'havia demanat col·laboració era l'anterior batle, Joan Antoni Ramonell, a qui he d'agrair la confiança en mi dipositada i també el bon gust de presentar el projecte com a empresa de la vila i no del partit que, segons signau a l'article de referència, vos presidiu al nostre poble.

Ningú no pot exigir crèdit, però la cortesia és obligada i encara més dels qui han de donar exemple de civisme i de voluntat "d'enriquir culturalment el nostre poble". I vos ens faltàreu al respecte i ara us permeteu, a més, fer befa de qui mira de mantenir una actitud digna i coherent. Ocupau un alt càrrec perquè la gent –no tota, creieu-me– així ho ha volgut. Emperò potser estaria més a prop d'abastar el bé comú, és a dir, la tasca que teniu encomanada, si vos obríssiu a la col·laboració de tants que van endarrer de participar-hi i no posen per davant el marxamo. Recordau, si més no, allò del Mío Cid: *-Oh Dios, qué buen vasallo, si hobiese buen señor.* I tanmateix, encara millor, aplicau el que un pagès llucmajor del segle XIV digué al polític injust: *-Pel cap de Déu, no serets tots temps batle!*

Joana M. Palou i Sampol

Els castells i la seva història

Mallorca, punt de confluència de diferents cultures, guarda una gran concentració de restes patrimonials

L'illa de Mallorca ha estat punt de confluència de les cultures de la Mediterrània al llarg de tota la història. Això fa que dins el seu reduït territori es trobi una inusual concentració de restes patrimonials.

Elements d'aquests temps passats són els castells. La historiografia tradicional els ha tractat sempre des d'una òptica concreta, el seu caràcter militar i defensiu.

El coneixement dels processos històrics de zones pròximes geogràficament i culturalment, com ara València, Sardenya, etc... fa que es puguin plantejar interrogants, com ara la desconeguda vinculació dels castells amb la població anterior a la islamització, el paper que tenguieren aquests en la funció organitzativa del paisatge humà i administratiu posterior o les similituds que alguns historiadors han assenyalat entre Mallorca i Sardenya després de la conquesta catalanoaragonesa.

Tot això fa que el seu coneixement arqueològic i arquitectònic sigui fonamental per donar llum a molts d'aspectes de la nostra història que avui encara resten foscs. Donada l'exhaustivitat i l'extensió de l'estudi històric només feim ressò dels fets més transcendents que marcaren la història i singularitat de cada castell.

Castell d'Alaró

Ubicat a dintre terra i descrit per les fonts com el castell més fort i inaccessible del Regne de Mallorca. S'hi troben restes arqueològiques que podrien confirmar l'ocupació ja durant l'època talaiòtica. És a l'època musulmana quan es perfecciona el sistema defensiu i les obres d'enginyeria hidràulica. El castell roquer és conquerit per Jaume I el 1231. El 1285 es produeix la defensa heroica de la fortalesa per part de Cabrit i Bassa contra el rei Alfons d'Aragó. Aquest castell ha sofert, igual que els altres, multitud de reformes i adaptacions al llarg de la seva història.

Castell de Cabrera

Els seus inicis foren possiblement una talaia que es convertí amb el temps en la fortalesa, d'enorme importància com a

El castell de Cabrera, altre temps fortalesa de gran importància

plaça forta. Ja documentada l'any 1410, fou destruïda i reconstruïda múltiples vegades. La seva constant són els atacs per part dels sarraïns i pirates. El 1808 Cabrera va ser utilitzada com a presó, poblada per més de 5.000 presoners. Al final del segle XIX funciona com a possessió. El 1983 es comencen les darreres obres de restauració i el 1991 es declara Parc natural tot l'arxipèlag de Cabrera.

Castell de Capdepera

A la crònica de Jaume I anomenada Llibre dels Feits, es relata l'estada del Rei al cap de la Pera, molt possiblement a l'actual torre d'en Nunís, per aconseguir la submissió dels musulmans de Menorca. És una prova que el castell no existia encara el segle XIII; únicament hi devia haver la torre que s'anomena. Jaume II el 1300 va ordenar l'aixecament de dues noves viles al municipi d'Artà, una de les quals devers la torre d'en Miquel Nunís, vila que amb el temps va restar envoltada de murada. Aquesta característica de ser vila emmurallada, el distingeix de la resta de castells.

La seva població i el seu nombre de cases va variar substancialment al llarg de la història sense perdre però la seva finalitat de vigilància del braç de mar entre Mallorca i Menorca, i refugi i defensa de la gent de dins les muralles i

del raval en cas de perill. Perill que en aquest indret venia principalment de la mar.

Castell del Rei

Situat en alta muntanya contra la part de Catalunya. És probable que quan els sarraïns conqueriren Mallorca els pobladors cristians no volguessin rendir-se i es retirassin a les muntanyes on s'alcen els tres castells roquers on devia haver-hi alguna fortificació.

El 1231 es va firmar un acord entre Jaume I i l'Infant Pere de Portugal on es pactà que el rei es reservava el castell reial de Ciutat, el d'Alaró i el de Pollentia. Pel que fa a la capella, sembla pel que diuen les fonts, que ja existia el 1354. Al llarg de la seva existència, igual que la resta de castells, el del Rei ha sofert múltiples modificacions, restauracions i adequacions a les successives necessitats i esdeveniments històrics.

Article publicat en el marc del conveni entre el Consell Insular de Mallorca i l'Associació de Premsa Forana de Mallorca

S'ha dit que...

○ Els "quintos" tenen els dies comptats. Si d'aquí a dos anys els joves ja no faran el servei militar, no hi haurà "quintos". I ses quintades s'hauran acabades.

○ L'oposició no es cansa de recriminar el batle per la manca d'informació i diàleg. Generalment ja ho sap tot (l'oposició), però ho voldria saber d'ell.

○ Al carrer Major l'Ajuntament ha posat discs d'estacionament limitat. Diuen "8 a 13 i 15 a 20". I això va fer suposar a certes persones que els dies de prohibició sols eren entre el 8 i el 13 i el 15 i el 20. Fins i tot posaren messions, però després d'haver demanat aclariment, els perdors varen haver de tancar el coll, no sense que abans els fessin ofertes de multa si dins les 10 hores que van de les 8 a les 13 i de les 15 a les 20 hi aparcaven. Tan poc com costa posar la lletra h!

○ Es demana per què no ha presentat excuses el Patronat de Música per no ha-

Era al començament del 1928 quan aquest grup d'al·lots anaven a escola amb el mestre Miquel Martínez. Ells són (d'esquerra a dreta: drets) Joan Boira †, Pere Pellusco, Pep Boira, Joan Darreta †, Tomeu Llobet, Biel Tomàs, Biel Sampol, Pep Barber, (asseguts) Biel Vich, Biel Molo †, Gabriel Llaneras, el mestre, Jaume Marró, Tomeu (des bord de na Mas), Miquel Espardenyaret i Joan Patró †

ver inclòs ni en els programes ni en les circulars l'actuació de la Coral Mont-Lliri a l'ofici del dia de la festa de Santa Cecília. No serà perquè la tenen oblidada?

○ Tan bé a caigut a Montuïri l'expressió "Flor de Murta" que ja no tan sols es va elegir aquest nom com a himne del poble, sinó que també el s'han fet seu el conjunt instrumental i la floristeria. Es veu que encara ningú l'ha patentat.

○ Sembla que els robatoris no s'han aturat ni s'aturaran per ara. Darrerament el nafrat ha estat en Tomeu "Borreó" a

qui li han robat entre metàl·lic i objectes de valor per un import de més de tres milions de pessetes.

○ La "quinta" de l'apotecari ha arribat als 65 anys; primer pregant pes qui ja no hi són i després amb un bon dinar per seguir fent-ne més.

○ Quants de pics s'haurà de recordar que es carrer Major no és una autopista, ja que aquestes velocitats no són per anar per dins el poble. Esperem que hi posaran remei d'una punyetera vegada!

En Xerrim

Juguetes recuperades

La Delegació de Càritas i Deixalles de Ciutat ha posat en funcionament un taller de juguetes recuperades amb l'objectiu de crear feina per als qui no en troben i a la vegada fer que tota la família aprengui a re-utilitzar i a no tadar les coses i així crear un nou estil de vida: aprofitar les juguetes i compartir-les. Les properes festes de Nadal i Reis poden ésser una bona ocasió per començar a comprar a bon preu juguetes recuperades.

Campanya del pot

Com anys anteriors torna començar la campanya del pot amb la finalitat de col·laborar amb aliments per als necessitats. A les botigues del poble a partir de dia 11 de desembre hi haurà capses on s'hi podran depositar. Després, els responsables de Càritas parroquial els faran arribar a la seva destinació.

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària celebrada l'11 de novembre de 1999

Aprovació de l'acta anterior

Abans d'aprovar l'acta de la sessió anterior, els membres de l'oposició demanaren que constàs en acta el desig d'assistir a totes les comissions, tant a les que ja funcionen com a les que es creïn, i per a tots els casos. Així s'aprovà.

Comunicacions de batlia

Per secretaria es llegiren les següents:

1) Informe de secretaria sobre contractes laborals.

2) Documentació sobre situació econòmica.

3) De la Mancomunitat del Pla: a) Acta de la sessió extraordinària de dia 21 de juliol de 1999; b) Acta de la sessió extraordinària de dia 16 de setembre de 1999 amb dictamen de la Comissió Informativa de dia 13 de setembre de 1999; c) Resolució de presidència del nomenament de vicepresident i representant d'àrees de gestió; i d) Llistat d'hores del Servei d'Ajuda a Domicili dels anys 1998 i 1999.

Ordenances fiscals

Després que el portaveu del PSM-PSOE exposàs que considera abusiu l'augment i sense motiu justificat i afegint que ho considera degut a la mala gestió, el regidor Miralles (PSM-PSOE) afegí que era la pujada més alta de la democràcia. Aleshores el portaveu del PP (Arbona) intervingué per fer present que Miralles no era el portaveu del seu grup, motiu pel qual i en aquest moment i tot considerant que no volia ésser escoltat, abandonà el seu escó.

Aquest és l'aspecte que ara presenta el Molinar vist des de davant el molí d'en Ferrando després d'haver-li col·locat les aspes i el capell

A continuació aquest punt fou aprovat per 6 vots a favor (PP) i 2 en contra (PSM-PSOE) en els següent termes:

S'implanten els impostos i taxes que tot seguit es relacionen en els termes que s'estableixen a les Ordenances Fiscals annexes:

- Impost sobre els béns immobles de naturalesa urbana (del 0'47% al 0'52%) i rústica (del 0'30% al 0'35%).

- Impost de construccions, instal·lacions i obres (del 2% al 2'4%).

- Impost de vehicles de tracció mecànica (de l'1% a l'1'2%).

- Taxa per expedició de documents administratius (L'expedició de permisos d'obres augmenta 500 pessetes i el de tramitació de llicències de circulació de motoretts i placa de tràfic en costarà 1.500).

PPS-2000; II Fase "Clavegueram"

Per 6 vots a favor (PP) i 4 en contra (PSM-PSOE) fou aprovat l'expedient de sol·licitud de finançament al Consell Insular de Mallorca per a l'obra anomenada *Abastecimiento i Alcantarillado de Montuïri* amb un pressupost d'execució per contracta de 45.990.704 pessetes i demanar la seva inclusió en el POS per a l'any 2000. La subvenció a fons perdut que sol·licita puja a un import de 36.792.563 pessetes (80%), essent l'aportació municipal de 12.676.428 pessetes (20% més honoraris).

També fou aprovat el projecte de referència redactat per Bartomeu Calafat Rotger, que no és tècnic municipal.

Declaració de compatibilitat

Per unanimitat s'acordà ratificar l'acord de Batlia de data 19 d'octubre de 1999, informant favorablement la sol·licitud de compatibilitat presentada per la Conselleria d'Interior en relació a Jeroni Nicolau Garau per a l'activitat pública secundària de Regidor de l'Ajuntament de Montuïri.

El Batle de Montuïri i tota la Corporació Municipal desitgen a tots els veïns unes bones festes de Nadal i cap d'any i al mateix temps conviden tothom a participar als actes organitzats i que s'aniran organitzant amb motiu del 700è aniversari de la fundació del nostre poble i que ja començaran el mateix dia 1 de gener del 2000. Molts d'anys!

← El nou subdirector de la banda de música, Miquel Àngel Bisbal, i la Coral Mont-Lliri ↑ el dia de la festivitat de Santa Cecília

S'acosta el 2000

El 1r de gener es pronunciarà el pregó

Ja es comença a preparar l'entrada de l'any 2000, el 700è aniversari de la fundació de Montuïri. La Comissió organitzadora del actes pretén obrir les festivitats el mateix dia primer de gener amb un acte cultural públic en el qual es pronunciarà el pregó d'aquest setè centenari, el qual serà llegit per la historiadora, especialitzada en història medieval, la catedràtica de la Universitat, Margalida Barceló.

Per donar més solemnitat a l'acte, la Coral "Mont-Lliri" i la Banda de Música interpretaran, una abans i l'altra després, algunes composicions musicals.

És d'esperar, per altra part, que el poble de Montuïri se sumi a l'acte (que se celebrarà a les 8'30 del vespre dins de l'església), així com als altres que s'aniran organitzant al llarg de tot l'any 2000, possiblement un cada mes. I la darrera manifestació seria a finals de desembre, ja que també es té previst que s'organitzi un acte extraordinari per tancar aquest feliç centenari. Això sense voler dir que l'any 2001 encara no es duguin a terme alguns actes culturals.

Les obres del Pla Mirall, avancen

Aquests darrers mesos i dins les obres del Pla Mirall s'han empedrat els carrers del Calvari i la part projectada del carrer des Pujol. Ara, sense deixar l'empedrat, ja es pot circular des del començament

(Continua a la pàgina següent)

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5

Tlf. Magatzem: 64 67 44
" : 64 60 95
" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

Instal.lacions elèctriques

- instal.lacions en general
- canvis tensió
- automatismes barreres i cotxeries

energia solar i eòlica
instal.lacions i venda de material

☎ **600 527 829**

Pressupost sense compromís

Dos moments dels concerts musicals de Santa Cecília: a l'esquerra, la banda de música i a la dreta, el conjunt "Flor de Murta"

(Ve de la pàgina anterior)

del carrer Major (de davant Son Rafel Mas) i seguint per plaça, pel carrer des

Pujol, carrer del Calvari, plaça de ses Tres Creus i fins a la fi del carrer del Molinar (fins davant el molí de Can

Ferrando). Ignoram quan s'acabarà del tot el Pla Mirall, però des de l'Ajuntament informen que encara no està llest.

músic bar Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

Celebració de Santa Cecília

Les dues institucions musicals més arrelades dins Montuïri –Coral i Banda– celebraren els passats dies 20 i 21 de novembre la festa de la seva patrona Santa Cecília amb goig i alegria de la següent manera: el dissabte oferí una audició l'Orfeó Artanenc i el diumenge, durant la missa, poguérem gaudir del cant de la Coral Mont-Lliri dirigida per Sebastià Melià. I en acabar la celebració eucarística actuaren primerament el quartet de saxos, després el conjunt instrumental "Flor de Murta" dirigit per Margalida Vaquer, i tot seguit la banda de música dirigida en la primera part per Pere Miralles i en la segona, per Miquel Àngel Bisbal. Un dinar de germanor tancà la festa, la qual fou organitzada pel Patronat de Música.

Nou subdirector de la banda

En el transcurs de les celebracions de Santa Cecília, en el concert que la banda de música oferí a l'església dia 21 del passat novembre, fou presentat el que serà el nou subdirector, el músic Miquel Àngel Bisbal, d'Alcúdia, el qual possiblement substituirà l'actual director en el moment de la seva jubilació.

La Fira

Dotze dia d'actes, del 26 de novembre al 8 de desembre, comprèn l'ample programa d'actes de la fira. Però ja n'informarem en el proper número.

MANS

L'Almoina, 30 Tlf. 16 84 56

Porreres

BERENARS
MENÚ ECONÒMIC
RESTAURANT A LA CARTA
MENJADOR PRIVAT

Sales per a
BATEIGS
COMUNIONS
NOCES
CONVENCIONS
etc. etc.

Telèfon 971 64 40 01
Carr. Palma-Manacor, km. 30
MONTUÏRI

Amèlia de Prado Llull i Mònica Jaume de Prado, mare i filla, instal·laren la floristeria del carrer de Palma

Dues persones a qui les flors les captiven

Dins el passat mes d'agost i pocs dies abans de les festes de Sant Bartomeu, els qui passen habitualment pel carrer de Palma s'endugueren una sorpresa. A uns 50 metres de la desapareguda central elèctrica, concretament el número 163, semblava haver-hi nascut de la nit al matí un petit jardí. Des de diferents tipus de cossiols, ordenadament col·locats, guaitaven al carrer nombroses plantes decoratives; totes verdes i fresques. A moltes d'elles, les adornaven flors de diferents colors.

Setmanes després un rètol per damunt el portal anunciava el nom de l'establiment: Flor de Murta. Vertaderament obrir una floristeria al nostre poble era una sorprenent novetat.

Des de llavors són multitud les persones del poble i cotxes que s'aturen per a l'adquisició de plantes, flors o altres articles que serveixen a la botiga.

Dues persones atenen el públic, les quals, hem volgut presentar als lectors: Amèlia de Prado Llull i Mònica Jaume de Prado, mare i filla respectivament. Aquesta darrera és la que regeix o duu el local, ajudada activament per la seva mare.

Ens reben les dues amb deferència i amb una amabilitat que forma part del seu mode de ser. Atenen també els clients de la mateixa manera.

Coincideixen mare i filla en quasi tots els gusts i modes de pensar. Són idènti-

ques en aquest aspecte, quasi com a dues gotes d'aigua.

Ens asseim. Tenim en front les que anam a entrevistar. Amèlia –"Meli" per a les amistats– sosté indolentament un cigarret entre els dits. Al nostre entorn i amb profusió plantes multicolors ens acompanyen.

Amèlia, nascuda a Lleó, fa molts anys que resideix a Mallorca i parla perfectament el nostre idioma. És comptable i té el batxilletat superior i estudis de Filosofia i Lletres. Es casà amb Joan Jaume Mateu,

tenen un fill, Joan Josep, el major, i Mònica, la més jove. Viuen al carrer del Molinar del nostre poble. Mònica, nascuda a Palma, ha estudiat animació turística i també té estudis de "Mandos intermedios".

– Podrien dir-nos com se'ls va ocórrer obrir una botiga de flors i plantes decoratives al nostre poble?

Pren la paraula Amèlia, la mare, que semblava esperar la pregunta.

– En realitat passà el següent: fa més d'un any ens convidaren uns amics a les festes de Sant Bartomeu. Ens encantà la festa, la gent, les cases i carrers del poble; tot ens va caure molt bé. Decidírem venir a viure a Montuiri. Més endavant vàrem veure un anunci damunt el diari oferint una casa per llogar en el carrer del Molinar, i aquí ens instal·làrem. Ens hi trobàvem molt bé. En quan a la floristeria, no pensàvem obrir cap negoci, però passant pel carrer de Palma observàrem aquest local pendent de lloguer. Com que jo tenia una certa experiència de la casa on duia la comptabilitat i a més m'agradaven les plantes i els animals amb deliri, decidíem obrir l'establiment, que administra la meua filla i a la que ajud tot quan puc.

Interrogam amb la mirada a Mònica, la qual contesta somrient.

– Ens agrada el poble i el millor per integrar-nos era el dur una activitat per relacionar-nos amb la gent i ésser uns montuïrers més.

Ens giram a Amèlia.

– Les plantes que més li criden l'atenció?

– N'hi ha tantes... –ens diu–. Però en diré unes quantes: els rosers, la "cerera", l'hortensia, la "Spathi Llum"... de les flors tallades també la rosa, especialment la poncella mallorquina, petita i de colors més naturals i delicats que els de les roses d'importació. Les violetes m'encanten, són úniques, petites, senzilles, atractives i discretes.

– Podria definir-nos la reacció del públic davant l'obertura del local?

– El poble –ens diu Mònica– ha respost fantàsticament a l'obertura de "Flor de Murta". Estam molt contents per la quantitat de persones que han vingut a pro-

FLOR DE MURTA

Plantes • Flors • Pinsos

Accessoris per a animals

Productes maneniment piscines

(Servei a domicili)

Montuiri • C/ Palma, 163 • Tlf. 971 64 65 90 - 61 72 27

veir-se de plantes, flors i altres articles que servim.

– Sap què ens crida l'atenció el rètol "Flor de Murta"?

– Pensarem –contesta Mònica amb una satisfacció pintada a la cara– que el nom era molt apropiat; el considerem emblemàtic, diríem que defineix el poble. A més, era un petit homenatge als cossiers.

Entre en la conversa la mare: Amèlia.

– Volia fer constar –ens aclareix aquesta– que coneixem molt en Rafel Miralles, el pare del qual estava a la Cooperativa. Ell fou el qui influí damunt nosaltres perquè coneguéssim el poble. Ell i la nostra família tenim una gran amistat. També vull fer constar el nostre agraïment a l'atenció que ha tengut amb nosaltres en Gaspar de la Cooperativa.

– Podria dir-nos, Amèlia, què signifiquen per vostè i quina sensació li produeixen les plantes decoratives?

– He de dir per endavant que, decoratives o no, estim totes les plantes. Són sers vius que responen agraïdes a l'esment que les tens. A més, transmeten pau. L'atenció que es té a les plantes o jardins que hi ha dins una població indica la cultura dels seus habitants.

– Quin tipus de plantes són els més indicats per posar a l'entrada del pis o a la sala d'estar?

– A l'entrada hi va molt bé una "aquènica", fulles de saló o qualsevol planta amb molta fulla verda. Dins la sala d'estar és apropiada qualsevol planta de la família de les "dracanes", com també l'"Spathi Llum" i les "cintes" de les "catalees", begònies, alegries... i sobretot damunt una tauleta, un ramet de violetes. És un detall encantador.

Interpel·lam a Mònica, que escolta amb interès.

– La flor més vistosa i la més elegant?

– Per a mí orquídia és la més vistosa; la més elegant, la rosa. Afegiré que la més senzilla, la més atractiva és la violeta: és única. Una planta amb unes qualitats molts interessants, a més del seu perfum, que és agradabilíssim, és l'alfabeguera.

– Què ens podeu dir de les flors silvestres?

La mare amb un moviment tènue d'una mà dóna la paraula a la filla.

– Les flors silvestres –ens diu aquesta– són extraordinàries. Moltes vegades superen amb la seva bellesa les cultivades.

Veure un camp de rovelles, margalides o corrioles en flor en forma de campaneta, embelleix. El ram de núvia més elegant que he vist mai era de flors silvestres.

– Pot dir-nos, Amèlia, quines són les de perfum més delicat?

– És qüestió de gusts –contesta l'interrogada–. Per a mí la rosa, el clavell... i, perdoni l'insistència, vull afegir que les violetes estan envoltades d'un aire romàntic i melancòlic encantador, que fan d'elles una flor única i delicada.

– Tenien alguna experiència –preguntam a Amèlia– en les flors i les plantes abans d'instal·lar-se a Montuïri?

– Sí –respon l'esmentada–, quan treballava on duia la comptabilitat, bastants vegades em comenaven rams i centres que muntava jo mateixa. A part del que parlem voldria dir que és significatiu la gran quantitat de plantes que venen a cercar; i un poble que estima les plantes i els animals, demostra a més de cultura, tenir molta sensibilitat.

Mònica escolta amb atenció i ens dirigeix a ella.

– Per què no ens dóna una impressió sobre alguna flor o planta del seu

(Continua a la pàgina següent)

BANCA MARCH

**Desitja a tots
els montuïrers
unes bones festes
de Nadal i Cap d'any
Molts d'anys!**

(Ve de la pàgina anterior)

gust i tancarem el capítol de les preguntes multicolors, passant a un altre tema?

Hi ha en ella una certa timidesa quan contesta.

– Aprofitaré per dir que una flor que admir d'un mode extraordinari és el girasol. Veure un camp de gira-sols és per jo un espectacle extraordinari.

– **Passem, doncs, a altres temes. Ha viatjat fora de l'illa?**

La mirada de Mònica cobra interès.

– Sí, bastants vegades –ens diu–. Conec Madrid, Barcelona, que m'encanta, Londres, Plimouth (EE.UU.) on hi vaig estar un mes i mig, Heidelberg (Alemanya), durant 7 mesos, i altres capitals. M'agrada molt viatjar.

– **Les capitals o ciutats visitades que més admira?**

– Sens dubte, la primera, Barcelona. Després, Londres.

– **Les seves aficions?**

– A més de viatjar, la literatura, l'òpera, el dibuix i la pintura; construir objectes, o sia la creativitat, el cinema... la música...!

– **Un film que sempre ha tengut present?**

– "La naranja mecànica".

– **Una òpera?**

– "Lucia de L'amenmour". A tota la família ens agrada l'òpera.

– **La festa que més li agrada de l'any?**

– Nadal. És una festa molt familiar que deixa una dolça enyorança. He de dir també que conec les festes de Sant Bartomeu de Montuïri. No havia vist mai tanta gent ni tanta alegria a un poble, el goig era desbordant i contagiós. M'entusiasmen.

– **Quina qualitat admira més en les persones?**

– La sinceritat i la bondat.

Per tancar l'entrevista ens dirigim a la seva mare Amèlia.

– **Observam que també tenen a la venda canaris, lloretons ("periquitos"), mines i altres animallets. Tenen acceptació entre el poble?**

– Què vol dir! Ens les demanen molt; com les plantes, fan companyia i alegren la casa.

– **Els seus hobbies?**

– La música, llegir, el cinema, l'òpera, ocupar-me de les plantes i animallets, fumar en pipa...

– **Com ha dit?**

– Sí, el que ha sentit: fumar en pipa. És quasi un art. Molts del que fumam amb pipa ens coneixem. Com és natural, tenim amistat amb en Bonet de ses pipes.

– **Què opina de les nostres festes de Sant Bartomeu?**

– Miri: no es per ensabonar o afalagar la gent i deixar-la contenta, no. Li diré el que em sent en aquests moments. Són unes festes com n'hi ha poques. Senzillament extraordinàries. A moments, un gran espectacle. Tot el poble viu la festa intensament. A més, em crida l'atenció com estima aquest poble els cossiers i els nins. M'emociona. Els organitzadors tengueren un detall amb nosaltres, que agraïrem: ens elegiren per formar part del jurat del concurs de plantes. Des d'aquestes línies els donam les gràcies. Vull fer constar que vivim a Montuïri i desitjam que ens considerin uns montuïrers més.

Recollim les quartilles. Feel testimoni de l'entrevista ha estat una majestuosa "areca" que cobria part del local al nostre costat. Devora nosaltres infinitat de variades plantes que rivalitzaven en bellesa, observant-nos. El cant dels ocells dins espaioses gàbies ens acompanyaven com a música de fons... Abandonam un petit paradís.

Miquel Martorell Arbona

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Sebastià Amengual Vaquer "Redó" o "de Son Vaquer"

Glosador, autor de les cançons *Es dragons de Son Vaquer*

És molta la gent d'edat del nostre poble que ha sentit parlar i recorda cançons d'"Es Dragons de Son Vaquer". Més que cançons eren gloses atribuïdes segons el dir de la gent que visqué a la darrerria del segle XIX, a Sebastià Amengual Vaquer, conegut per la gent del seu temps per "Tià Redó" o "Tià de Son Vaquer".

Dit personatge, Sebastià Amengual Vaquer, va néixer a Montuïri el 7 de desembre de 1829 i va morir als 88 anys d'edat. Era fill de Pere Antoni Amengual i de Catalina Vaquer. De petit no va anar a escola, ni tampoc de jove, d'aquí que fos analfabet. Quan tornà gran el llogaren a diferents indrets del terme per tal d'aportar alguna cosa a casa seva. Poc abans de complir els 27 anys, era el 8 de novembre de 1856, es va casar amb n'Antònia Miralles Vert, i continuà fent d'hortolà i posteriorment de moliner a Son Comelles.

Possiblement ja feia alguns anys que

Cases de Son Vaquer on, a la fi del segle passat, era lloc de reunions de fadrines i jovenassos, i s'hi cantaven cançons i gloses, i s'hi ballava de llis i d'aferrat

era casat quan va ocórrer el succeït de Son Vaquer. "Una guarda de joves i al·lotelles amb molta festegera i més ganes de botar havien organitzat un ball. En penes havia començat quan dos polissardos amollaren una partida de dragons i... n'heu vists de bots d'un vent i de l'altre. No direm res sobre els que intervingueren en aquest ball perquè ja surten a ses gloses... les quals són d'allò més divertides i exagerades, cosa que les fa assemblar a aquelles dècimes desbarates tan conegudes...".

Algunes d'entre les moltes que per espai d'alguns anys i fins als nostres dies han surtat, deien així:

Madona de Son Vaquer,
ja poreu sortir aviada,
que sa vostra filla té
una dragona aferrada.

El Rei d'Espanya ha sabut
qui ha fetes ses funcions,
qui ha amollat es dragons:
en Malherba i en Pelut.

En Sebastià "Radó" era cosí d'en Sebastià "Capçana", el qual, juntament amb en Tomeu "Pelut" són els autors de l'obra teatral montuïrera "Sant Antoni al viu", representada dins el nostre poble entre els anys 1890 i 1920, amb algunes intermitències.

Del nostre ressenyat també contem que en certa ocasió va anar a vendre cebes a Ciutat i s'aturà a vendre-les a Sa Porta de Sant Antoni, on hi havia un cafè. Quan foren allà varen comprovar que hi havia el taverner que també sabia fer cançons i n'hi va fer una, tot considerant que en Sebastià robava amb el compte de les cebes, quan, per exemple, n'havia de donar vuit i sols en donava set. Aquest taverner no tenia un pèl a la llengua i considerà en Sebastià un lladre i el va tractar un poc malament. D'aquí que el nostre personatge li amollàs aquesta:

Em sortiu molt furiós,
si vos 'graviï no és de plànyer
i diré amb sa meva manya
que tots es lladres d'Espanya
no han robat tant com vós.

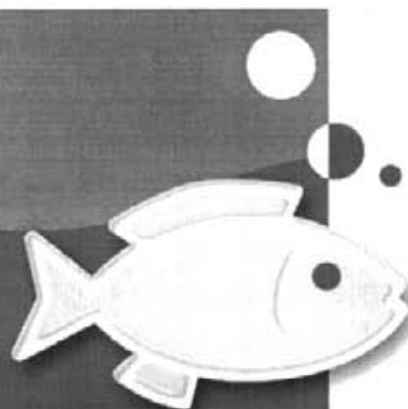
Això li va dir perquè el taverner, que protestava tant, no donava les copes plenes.

Poques coses més hem pogut obtenir d'aquest curiós personatge, a qui, en el seu temps, la gent del poble el tenia per bon glosador, el qual morí el 28 de març de 1917.

O. Arbona

Plans de pensions

Beneficiis d'un gran estalvi fiscal

 "la Caixa"

1) Cfr. *Bona Pau* núm. 234 d'agost de 1972.

NEIX LA COL·LECCIÓ QUADRENS MONTUÏRERS

Dins un clima d'expectació fou presentat el primer llibre: *Montuïrers a la Guerra Civil (1936-1939)*

Amb el desig de potenciar i divulgar la història i la cultura del nostre poble, neix en el si de Bona Pau una col·lecció de monografies divulgatives que amb el nom de Quadrens Montuïrers ha començat a corre pel nostre poble i altres indrets. Unes publicacions que projectam editar a la mesura de les nostres possibilitats, de les quals ens proposem treure'n a llum una cada any.

Si ens és possible –i això ho serà si qualche entitat ho patrocina– pensam

que sia un obsequi desinteressat a tots els subscriptors de Bona Pau, com ho és en aquest cas aquest primer número que encapçala la col·lecció. I els qui no son subscriptors ho podran adquirir en els llocs habituals de venda de Bona Pau, juntament amb l'exemplar del mes de desembre, a mitjan setmana que ve. De totes maneres volem ara i aquí donar les gràcies a l'Ajuntament pel seu suport.

Des d'un altre aspecte convé aclarir el per què d'aquest volum dedicat als mon-

*Els dos autors del llibre,
Antoni Mateu i Guillem Mas*

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

tuïrers que anaren a la guerra civil. No pretenem –com s'ha escampat per algun indret del poble– tornar retreure velles renyines ni manco crear enemistats. Únicament –com ja diuen els autors a la presentació– es vol retre homenatge mitjançant aquest petit volum, a tots aquells joves montuïrers del 36-39 –avui de 80 ò més anys– que sense cercar-s'ho es varen veure obligats a intervenir amb les armes o sense elles, com fou amb la seva persona, a una confrontació bèl·lica que ells no s'havien cercat.

I ara, en aquest petit volum, romandrà escrit –com una part de la nostra història –que ho és– i perquè mai s'oblidi– el demble d'aquells montuïrers que entre el 36 i el 39 patiren les conseqüències d'uns fets que no es tornaran a repetir si la gent te consciència de tot quan va passar.

* * *

Més que el primer número, la col·lecció fou presentada el passat 26 de novembre pel nostre director Onofre Arbona, dins un clima d'expectació, a la sala d'actes de l'Ajuntament, tota plena de públic, en un acte presidit pel batle Gabriel Matas. El llibre, "Montuïrers a la Guerra Civil (1936-1939)", fou presentat pels seus autors, Guillem Mas i Antoni Mateu. També intervingueren i relataren diversos succeïts personals quatre dels protagonistes que els anys de lluita havien participat en actes bèl·lics caamps de batalla de la Península: Llorenç Bauçà "Guerrer", Sebastià Cloquell "Cigala", Miquel Arbona "Ferreret" i Bartomeu Amengual "de Son Vaquer".

Poemes

Les lletres de l'horitzó

L'escollida embosta per aprendre
que donya Jerònia ens reservava,
enllà del cercle on voltaven les preguntes
com cucaveles repetides,
no retratava tots els sabers de l'escola
com una gerra fonda i sense crulls
no aclapara tota l'espargida claror de la pissarra.

Sabia que algunes lliçons de mirades
guardaven respostes més vives
que el tresor escampat al ventre
dels llibres i les plaguetes.

Guaitant de lletres desconegudes,
va demanar-nos la mestra atenta
de quin color semblaven les muntanyes de
Tramuntana.

Algú va respondre, amb la sorpresa enmig
dels llavis
i les paraules, talment contemplàs un globus
enlairant-se,

que pareixien blaves i no sempre
els nostres ulls les fitoraven.

Però ningú no va comprendre
el traspass misteriós de tonalitats
dins la distància aconseguida,
ni per què s'endinsaven dins un fosc llençol
de teranyines blanquinoses i fredes
quan el dia el seu vol escurçava.

Resultava, que les alzines d'enfora
com els nostres records, a vegades,
canvien la pintura dels seus dits?

O no s'havien acostumat les pupil·les limitades
als verds llanternons de la llunyania?

La mateixa llunyania que vida després,
deixondia a mitjan abril les violetes veres
i arreplegava caminós de colzes diminuts
com el que enyoram es recull del que s'estima.

I tot d'una decantava el feix del temps
encetant l'arrecer d'altres horitzons:
vinyes lligant al raïm
la maduresa daurada del setembre,
fins la darrera filera de minvat espai
que estira el codonyer,
com el breu bot que avisa la pell de felicitat
de l'estoig d'un desencís o de la pluja
que no mesuram que és decidir-se.

Entretant, la closca trencada del sol
s'aclucava com una ràfega de vent distret,
en una cova teba on bufa la memòria dels
afectes
el seu valor més grat, i rodolava

en el rastre lliure del ponent, a l'aguait de
reconèixer
el gravat preparatiu clapat i negre
de la nit esperançada.

Mes, sempre s'hi filtrarien
aquelles lletres desconegudes.

Fesomia i serra arissada de gases blavenques,
que als set anys descobriem
com una joia intacta i lluent,
abecedari del viure que comença
del pati de llums aromades que eixampla qui
ensenya.

Lluís Servera Sitjar

La muntanya

Sortint matiner
l'astre del llevant
per tu és el primer
raig acariciant.

La boira està estesa
al cim enlairat,
i en fer-te escomesa
el deixa esborrat.

Mancant clarorada
al ponent de grana,
et tornes morada
semblant més llunyana.

Catalina Sastre Pericàs

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joey's Fermin

CAPELLANS - II

El Vicari Munar i el Vicari Torrens

4 - ES VICARI MUNAR

Joan Baptista Munar Ramis. Va néixer a Costitx l'any 1902 i acabat de sortir del seminari, s'estrenà a Montuïri com a vicari. Arribà aquí el 28 de desembre de 1924 i hi està fins el 1937. Son pare morí molt jove i la seva mare es llogà per criada a cal pintor don Faust Morell, la família del qual habitava al palau Sollerie, al passeig del Born, glòria de l'arquitectura ciutadana. La construcció s'inicià el 1764 i l'estil de l'edifici conjugà el gust mallorquí amb el barroc francès i l'italià. La mare aconseguí donar estudis eclesiàstics al fill Joan, i l'acompanyà a Montuïri on el cuidava. Ella, diabètica, hi morí d'un atac de sucre, i avui descansa enterrada a la tomba de la parròquia.

Vicari és el sacerdot que sense tenir el grau de rector o ecònom, exerceix el ministeri parroquial. Don Joan Baptista, ja vicari Munar, era home intel·ligent, cult i de notable encant humà. Era molt apreciat pel poble, de tot el poble, perquè es va saber mantenir al marge dels partidismes polítics.

Com mestre d'escola triomfà plenament. Ho demostra la gran quantitat de montuïrers que des de les diferents edicions d'aquesta revista Bona Pau es manifesten alumnes satisfets del treball pedagògic de don Joan.

Bon músic. Per iniciativa seva es va adquirir l'harmònim parroquial, instrument portàtil que facilitava els assaigs, especialment quan havien d'intervenir les cantadores, prohibides de pujar al cor, lloc reservat al homes, exclusivament. Com a músic substituï el capellà de Son Moià i dirigí la coral montuïrera masculina, no només en el temple, sinó que també donà algun concert a la plaça. Entre el seu repertori, ensenyà "La Balanguera", clar que en aquell temps la cançó no tenia cap connotació política, però sí tenia el que ningú no li podrà llevar mai: la lletra, el poema de Joan Alcover i la música del mestre Amadeu Vives. Avui, pocs pobles es poden ufanar de tenir un himne tan bell, tan senyor, tan civilitzat, tan elegant, tan cult en la lletra i en la música, com tenim els mallorquins. Tots aquests valors el vicari Munar els sabé captar i els va transmetre al poble de Montuïri. Des d'aquí, gràcies don Joan.

D'aquí, el 1937 se n'anà de rector a Lloret de Vista Alegre, des d'on passà a la parròquia de Sant Jaume de Ciutat. Procurà endur-se'n els capellans de la vila, Tomeu des Forn, Bartomeu Moll Ribas, i Miquel Pons Melià, de Cas Sabater Nou, encara que aquest darrer passà aviat a Sant Nicolau.

El Bisbe Jesús Enciso Viana el nomenà Secretari Episcopal.

El vicari Munar

5 - ES VICARI TORRENS

Pere Maria Torrens Coll. Nasqué a Muro; fill d'un sergent de la Guàrdia Civil. Quedà pubil i heretà una finca des Pla de Na Tesa, anomenada Can Sion; pel què, passat el temps, va esser conegut pel nom de Capellà de Can Sion. Li expropiaren aquesta finca per engrandir el camp d'aviació de Son Bonet.

Abans de venir de vicari a Montuïri, exercí el ministeri sacerdotal a l'església de Santa Eulàlia de Palma. Era home aspre i massa ficat en política partidista. Convidava a predicar don Andreu Casellas i Casellas qui, segons la Gran Enciclopèdia de Mallorca, "defensà la justícia social catòlica propugnada pels papes, amb un caire molt conservador i un to proper al feixisme". Aquest home polèmic no ajudà gens a què el vicari Torrens fos ben rebut pel poble, ell que ja estava excessivament compromès. A la vila, també es dedicà algun temps a l'ensenyament i en temps de la república fou el delegat del rector en el Centre Catòlic que aleshores es va fundar a Montuïri i del qual en fou el primer president Bartomeu Rossinyol "Catxeto".

Don Pere Torrens dimtí de vicari i se'n tornà a ca seva. Als pocs dies, però, retornà a Montuïri.

Quan acabà el ministri pastoral a la nostra vila, anà a exercir sacerdotalment a la casa dels Germans de la Salle, al Pont d'Inca, on morí.

Sa veu de sa memòria

Casa SAMPOL
SEBASTIANA SAMPOL MAYOL

I-luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms)
Tlf. 72 67 78
Palma de Mallorca

MONTUÏRI ABANS I DESPRÉS DE 1300 - I XIV

Construïda la primera casa de la vila, fou pagada l'any 1340

1319, 9 gener.- Arnau Mas ven a Francesc Rafal un tros de terra i 5 sous censals, per 65 sous. D'altra banda ven a Pere Sussia un tros de vinya per 18 lliures ⁽¹⁾.

20 gener.- Pere Mieres i muller Saurina venen a Arnau Campins un cairó i cases a la vila de Muntueri, confrontant amb el lloc assignat per mur, per preu de 82 sous ⁽²⁾.

1319, 12 març.- Pere Bru i muller Esperta venen a Eliscenda viuda de Bartomeu Sussia un tros de terra plantat de vinya de 2 quarterades i mitja, confrontant amb el carrer que va a l'església vella, per preu de 15 lliures i 10 sous ⁽³⁾.

15 març.- Berenguer Guanyalons ven unes cases i pati confrontant amb la plaça de la Quartera, per preu de 43 lliures ⁽⁴⁾.

30 març.- Arnau Pou estableix a Pere Mieres un cairó confrontant amb el mur que s'ha de fer; a cens de 8 sous i 16 sous d'entrada. Tot seguit dit Mieres ho ven a Esteve Pelliper per 80 sous ⁽⁵⁾.

24 abril.- Ramon Rupia ven a Elisenda viuda de Bartomeu Socia un cairó i cases per 26 lliures. D'altra banda Miquel Guerau estableix a dit Rupia un cairó a cens de 9 diners i 60 sous d'entrada ⁽⁶⁾.

4 agost.- Pere Mieres ven a Elisenda viuda de Bartomeu Sussia un tros de terra per 9 lliures i 10 sous ⁽⁷⁾.

15 setembre.- Bernat Rovira estableix a Pere Ferrer una quarterada de vinya confrontant amb la vinya de Pere Puigcerver, torrent, quarterada de Bartomeu Sabater, a cens de 30 sous. Més estableix a Bartomeu Vinyoles unes cases a la vila que té juntament amb una taula de carnisseria; a cens de 20 sous i 30 sous d'entrada. Més a Berenguer Vermell unes cases i corral. ⁽⁸⁾.

17 setembre.- Berenguer Solivera ven a Eliscenda viuda de Bartomeu Sussia un pati a la vila per 10 lliures ⁽⁹⁾.

1319, 8 octubre.- La Procuració reial paga una lliura i 11 sous de Pere Descoll, boter, per cercols i 2 mitjans de fons de bóta grans pel celler de Montuèri ⁽¹⁰⁾.

1319, 14 octubre.- Miquel Rotland i Bernat Desbrull, procuradors reials, estableixen a Domingo Estaràs, habitador

*El nom de
Montuïri
que
encapçala
la venda
dels
delmes
reials de
l'any 1485*

reial de la vila de Muntueri, un cairó que el Rei té en aquesta vila, honor que fou de Jaume de Caldes, confrontant amb el lloc assignat per mur, a cens de 18 diners i 9 diners d'entrada ⁽¹¹⁾.

1320.- Continua essent batle de Montuèri Ponç de Cases el qual passa comptes amb els procuradors reials i pagades les missions, llevat del seu terç pels seus treballs, entrega 2 lliures, 12 sous i 4 diners. D'altra banda la Procuració Reial paga 6 sous a Bernat Obac per 2 jorns anà a Muntueri per veure l'obra que fa al celler, més 8 sous per lloguer de dues bèsties en què cavalcà ell i un altre, més una lliura per despeses fetes en el celler ⁽¹²⁾.

1320, 8 abril.- Guillem Guilmon i muller Benvençuda venen a Pere Barbarà un pati confrontant amb la plaça, per 62 sous ⁽¹³⁾.

24 abril.- Jaume Terrens i muller Gensana venen a Pere Ripoll i Joan Agost una taula de carnisseria a la vila de Muntueri per 36 sous ⁽¹⁴⁾.

- Bernat Ciurana ven a Bernat Sala ciutadà una quarterada plantada en part de vinya, per 9 lliures i 5 sous ⁽¹⁵⁾.

4 agost.- Guillem Borrell ven a Ramon Tàrraga un hort per 60 sous ⁽¹⁶⁾.

1321, 5 febrer (?).- Miquel Rotland i Pere Burgues, procuradors reials estableixen a Bernat sa Rovira per construir cases un cairó que el Rei té a la vila de Muntueri, a cens de 18 diners i 9 diners d'entrada. Més li estableixen unes cases i pati que el Rei té a la vila, a l'honor que fou de les dones de Santa Margarita, a cens de 4 sous i 4 sous d'entrada ⁽¹⁷⁾.

1340.- La Procuració Reial paga les despeses per construir la Cort de Montuèri: "Item pagaren les dits procuradors en la obra la qual en lo dit ayn fo feta en la cort de Montuèri so és a saber: en fer cort en lo dit loch costà pera a obs del portal e de la finestra e caus e feramenta de golfons e baules e foralats axí de las portes com de l'escritori e de caxes que s'i feren e rexats de ferre e fusta que'y tremeteren de Ciutat a ops de les portes e de l'escritori de la cort e de banchs e de taules de tenir llibres. E mestre picaperes e fustés e manobres e altres diverses missions e despeses així com apar al libre de les dades dels dits procuradors del dit ayn en cartes CXLIII, XXV lbrs. II s. I d." ⁽¹⁸⁾. L'encarregat de fer les obres fou Bernat Rovira que rebé pel seu salari 20 sous ⁽¹⁹⁾.

Ramon Rosselló Vaquer

- 1) ARM ECR 358 f. 225.
- 2) ARM ECR 358 f. 226v.
- 3) ARM ECR 358 f. 234.
- 4) ARM ECR 358 f. 234v.
- 5) ARM ECR 358 f. 235v.
- 6) ARM ECR 358 f. 239.
- 7) ARM ECR 358 f. 246.
- 8) ARM ECR 358 f. 249.
- 9) ARM ECR 358 f. 250.
- 10) ARM RP 3.394 f. 59.
- 11) ARM ECR 645 f. 1.
- 12) ARM RP 3.395 f. 62 i RP 3.767 s.f.
- 13) ARM ECR 359 f. 292.
- 14) f. 294.
- 15) f. 304v.
- 16) f. 305.
- 17) ARM ECR 645 f. 6v i 7.
- 18) ARM RP 3.052 f. 45v.
- 19) id. RP 3.412 f. 144.

Noces d'or de la Cooperativa

La Soc. Cop. Ltda. Agrícola Montuiri va esser inscrita en el registre de Cooperatives, Secció Central, el 23 de Novembre de 1949, i es troba subjecte a la llei 3\1.987 del 2 d'abril, General de Cooperatives. Aquesta és la data que disposam de la seva inscripció. Però segons socis fundadors que encara son vius funcionava des de feia un mig any.

La seva activitat consisteix en:

- L'adquisició de productes necessaris per a les explotacions dels seus socis, tals com a fertilitzants, fitosanitaris, pinsos, utilitats, etc...

- La comercialització de la producció agrícola i ramadera de les explotacions dels seus socis, fonamentalment ametlles, garroves, bestiar i cereals.

Seria l'any abans, el 1948, quan un grup de joves pagesos, ja amb inquietuds de millorar el món rural quan pensaren fundar una cooperativa agrària, per així ésser el mateix pagès que conegués el preus agraris del seus productes, tant pel que fa als que hagués de vendre així com també dels que hagués d'adquirir, com són fertilitzants, insecticides, fungicides, pinsos, cordes i vencisos i que aleshores s'empraven, tenir servei de manescal per la sanitat del bestiar i, en fi, tot el que afecta a la agricultura.

Segons llei de cooperatives d'aleshores per poder-la inscriure s'havia de comptar almanco amb 15 socis. Els qui primer es posaran al cap començaren a informar als pagesos d'allò que és una cooperativa, el seu funcionament i les conveniències de tenir-ne una a Montuiri, segons ens ha informat l'amo en Damià Aloi "Carro", un dels fundadors.

D'un principi s'acordà que el soci aportàs 500 pessetes per començar a funcionar, però d'aquesta aportació la cooperativa pagaria els interessos. De tot d'una costà l'aconseguir els 15 socis, però de seguida que s'obrí el magatzem al cap d'uns mesos una quarantena de pagesos s'hi feren.

El magatzem, provisionalment s'ubicà a Can Xerris (avui propietat de Gabriel Rossinyol), o el que és el mateix a Son Rafel Mas, aleshores propietat de Dona Carne, la senyora del Dau. Essent que un dels fundadors, l'amo en Gabriel Ramonell "Matxo", conreava dita finca i per les seves necessitats ocupava part del

dit casal, provisionalment serví de magatzem de la Cooperativa. La primera operació comercial que es féu fou l'adquisició a l'engròs d'una partida de polpa seca de remolatxa que aleshores, degut al baix preu, es donava a menjar al bestiar, majoritàriament al de remuc.

Aquesta primera operació comercial anar molt bé. Els socis adquiriren tal pinso a un preu inferior al que es venia pagant. Amb tal operació i la diferència d'uns 25 cèntims per quilo respecte al preu que la venien els comerciants, bastà per rescabalar-se de les cinc-centes pessetes aportades pel seu funcionament. Tal operació comercial motivà a altres pagesos fer-se socis.

A Son Rafel Mas hi va estar com a un any, després es llogà i es traspassà al celler de Can Socies, aquí on avui son les portasses de ca na Poeta. Al celler però estava ocupat per unes quantes bótes congnyades que ja no s'empraven i els senyors a poc a poc les desfeien per fer foc, una de les condicions que posà el senyor fou que havia d'estar abastat de troncs i llenya. El senyor donà permís per desfer totes les bótes i d'aqueixa manera tengué per escalfar-se i la cooperativa, lloc per emmagatzemar els gèneres propis del comerç pagès. Fertilitzants, pinsos, cordes, vencisos per lligar garbes, sacs buits, etc...

D'aquí passà a la casa del carrer Ribes. Essent que la portassa d'aquesta casa donava al carrer de Palma es considerà un lloc idoni.

L'any que es mudà el magatzem a aquest darrer lloc es va comprar, a Sebastià Bauçà "Xoroi", una trencadora d'ametlles per 10.000 pessetes, inclòs treuja, mesura, taula per triar bessó, motor elèctric i comptador.

El primer llogat per dur endavant el magatzem, quan aquest encara estava a Son Rafel Mas, fou Pere Pocoví "de Sa Cova", però al cap de poc temps guanyà les oposicions per saig i s'hagué d'incorporar a l'ajuntament i deixar la Cooperativa.

Successivament foren gerents o encarregats del magatzem en Rafel Bauçà Socies "Rafela", el qual el mateix temps era el president. L'any 52 fou president Mateu Jordà "Colléll" i dugué el magatzem en Miquel Martorell Arbona

La primera seu de la Cooperativa fou a la portassa de Son Rafel Mas

"Tarric", després en Jordi Aloi Garau "Bruixó". Des de l'any 55 fins el 70 fou president Rafel Miralles Ribas i gerent el seu fill Rafel Miralles Cerdà "Costa". Cal dir que durant aquest temps, tot i que funcionàs havia una certa deixadesa per part del socis. Fou a partir de l'any 70 quan l'amo en Damià Aloi "Carro", l'amo en Rafel Bauçà "Rafela" i l'amo en Tomeu Mascaró "Punta" convocaren una assemblea extraordinària, es nomenà una nova junta rectora arran de la qual fou elegit president Bartomeu Mascaró "Punta" i la Cooperativa tornà a operar com a tal.

El 25 de maig del 73 s'agregà a la Cooperativa Agropecuària amb la finalitat de negociar productes hortofrutícoles a Mercapalma. Per aquest motiu la Cooperativa abonà 10.000 pessetes a capital cedit.

L'any 74 s'informà als socis de la necessitat d'adquirir un solar per construir un magatzem ja que el propietari de la casa del Carrer Ribes vol la casa.

L'any 75 per assemblea ordinària fou elegit president l'amo en Rafel Trobat "Hortolà". Aquest any s'adquireix un tram de la via del tren al pas de la finca de Miquel Ramonell, "Matxo". Tal adquisició fou gràcies a l'amistat d'en Rafel Bauçà "Rafela" amb el senyor Antoni Fontanet que féu gestions i aconseguí comprar pel seu compte dit tram el qual després va cedir a la Cooperativa. Després es bescanvien els mateixos metres amb el propietari a fi de tenir el solar rectangular i es construïx la primera fase del magatzem.

Successivament foren presidents Jaume Bauçà "Capità", i l'actual des de fa 9 anys Miquel Mascaró Amengual.

L'any 76 es construí l'actual magatzem. El cap de poc temps l'amo en Damià "Carro", veient que la Cooperativa funcionava, deixà la gerència i passa a fer-se càrrec n'Antoni Ribas "Des Rafal". Després ho foren en Bartomeu Servera, en Gabriel Matas Alcover, l'actual batlle de Montuïri, en Joan Servera, en Llorenç Rigo "Neo", actualment i des de l'any 90 ho és Gaspar Mas Miralles "Ballester".

L'any 78 s'acaba la primera fase del magatzem.

Una vegada construïda s'estableixen relacions amb la Caixa Rural, i es nomena una delegada; aquesta fou Margarida Vich, la qual durant uns anys estigué a la Cooperativa cobrant, pagant i portant al dia el llibre de comptes.

El 79 s'acorda dur-hi l'electricitat

El 80 es proposa ampliar el magatzem

El 81 l'empresa EGRABO fou contractada per dita ampliació.

Feta l'ampliació s'equipà el magatzem d'una nova bàscula, un cuc elevador i altres estris i ormeigs necessaris per alleugerar la feina que comporta manejar les mercaderies.

L'any 1992 es muntà una bàscula grossa

amb la finalitat de poder pesar tractors amb remolc i camions. La seva adquisició i instal·lació costà 4.000.000 de pessetes. Aquest import fou subvencionat en un 25% pel Govern Balear, altre 25% per la CAM (Cooperativa Del Camp Mallorquí), i el 50% ho va pagar la Cooperativa.

L'any 1999 s'han instal·lat uns sensors a la façana i que funcionen amb monedes de 100 pessetes amb la finalitat de poder pesar qualsevol hora encara que el magatzem estigui tancat.

Essent que l'antic pes municipal està antiquat i en desús, l'Ajuntament de Montuïri ha arribat a un acord amb la Cooperativa per fer ús de la bàscula. S'acorda que es faci càrrec del cost del dit sensor el qual ha estat de 800.000 pessetes. D'aquesta manera, aportant la bàscula la Cooperativa i l'Ajuntament el sensor, el poble de Montuïri torna disposar de pes municipal.

També aquest any s'ha adquirit i instal·lat un molí de moldre farina pel bestiar per un import d'un milió de pessetes. S'ha rebut del Programa Europeu 5B 200.000 pessetes de subvenció, per tant les despeses de la Cooperativa són de 800.000. Instal·lació apart.

Han passats els temps difícils, i la Cooperativa Agrícola Montuïri des de fa

uns anys tanca l'exercici anual amb superàvit. Es pot dir que marxa bé, tant econòmicament com en serveis. Essent magatzem col·laborador de la Conselleria d'Agricultura, aquests passats dies, ha rebut les llavors de cereals subvencionades i està distribuint-les entre els sol·licitants que els ha estat concedida. Tot i així encara s'ha de millorar en bastants aspectes. A vegades un determinat producte no hi és. S'hauria d'eixamplar el magatzem que permeti tenir més existències, una oficina, sala de juntes i altres millores.

COOPERATIVA AGRÍCOLA

La primera acta on el socis elegiren i donen el vist i plau a les persones que formaran la junta rectora du data 22-12-49. Foren elegits: *President:* Rafel Bauçà Socies. *Secretari:* Damià Aloï Manera. *Tresorer:* Mateu Miralles Jordà. *Vocals:* Antoni Lladó Noguera, Rafel Miralles Ribas, Joan Verger Socies, Mateu Jordà Mateu, Joan Rossinyol Verger. *Consell de vigilància:* Gabriel Ramonell Aloï, Gabriel Róscar Jaume, Llorenç Mas Oliver. Al moment d'escriure no més són en aquest món Rafel Bauçà Socies, Damià Aloï Manera i Gabriel Róscar Jaume.

Sion Nicolau

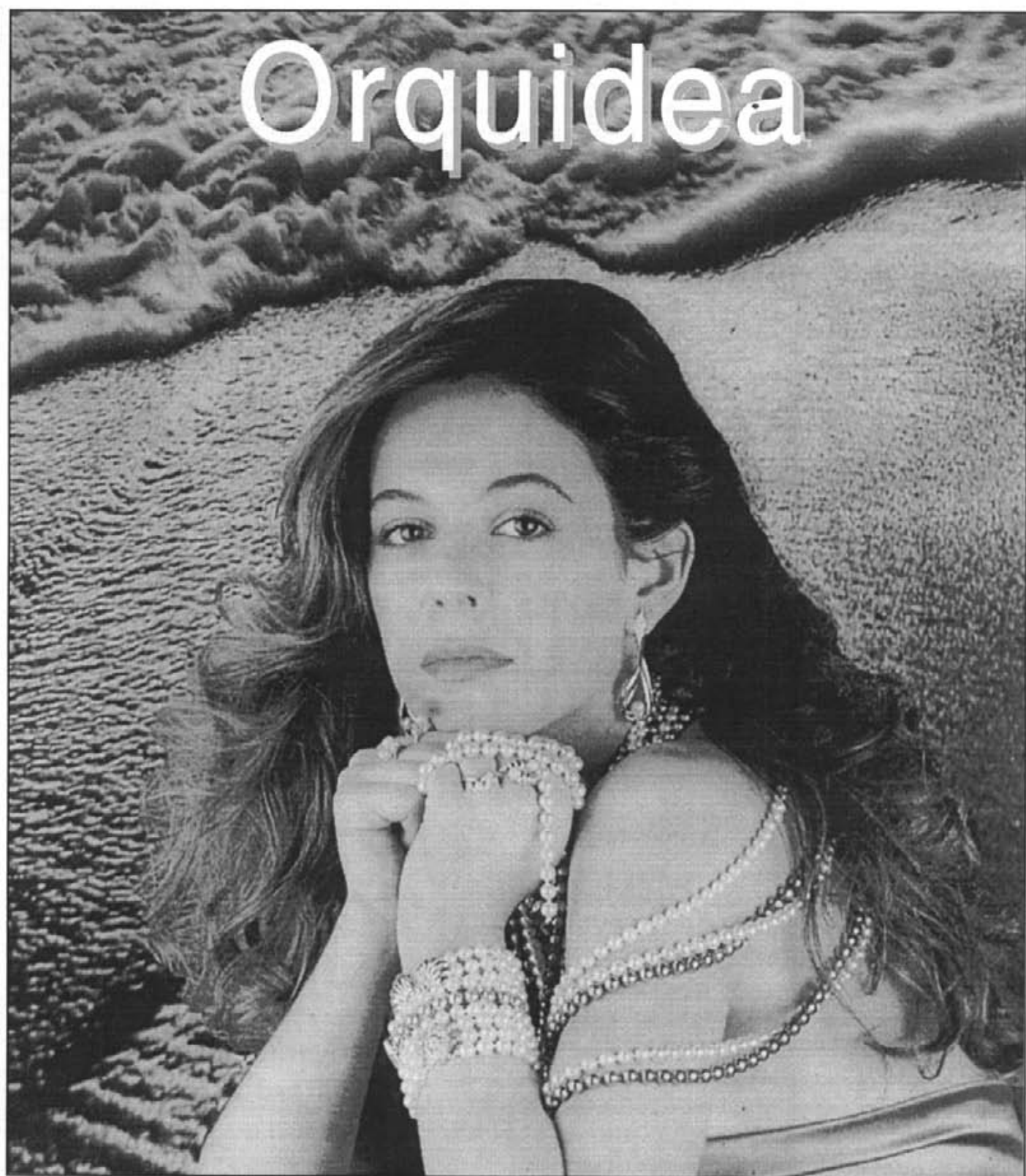

L'estació de Servei ses Jardines i el Bar Ses Jardines

Desitgen a tot el poble de Montuïri unes bones festes
de Nadal i un feliç any Nou

I Molts d'anys!

Orquidea

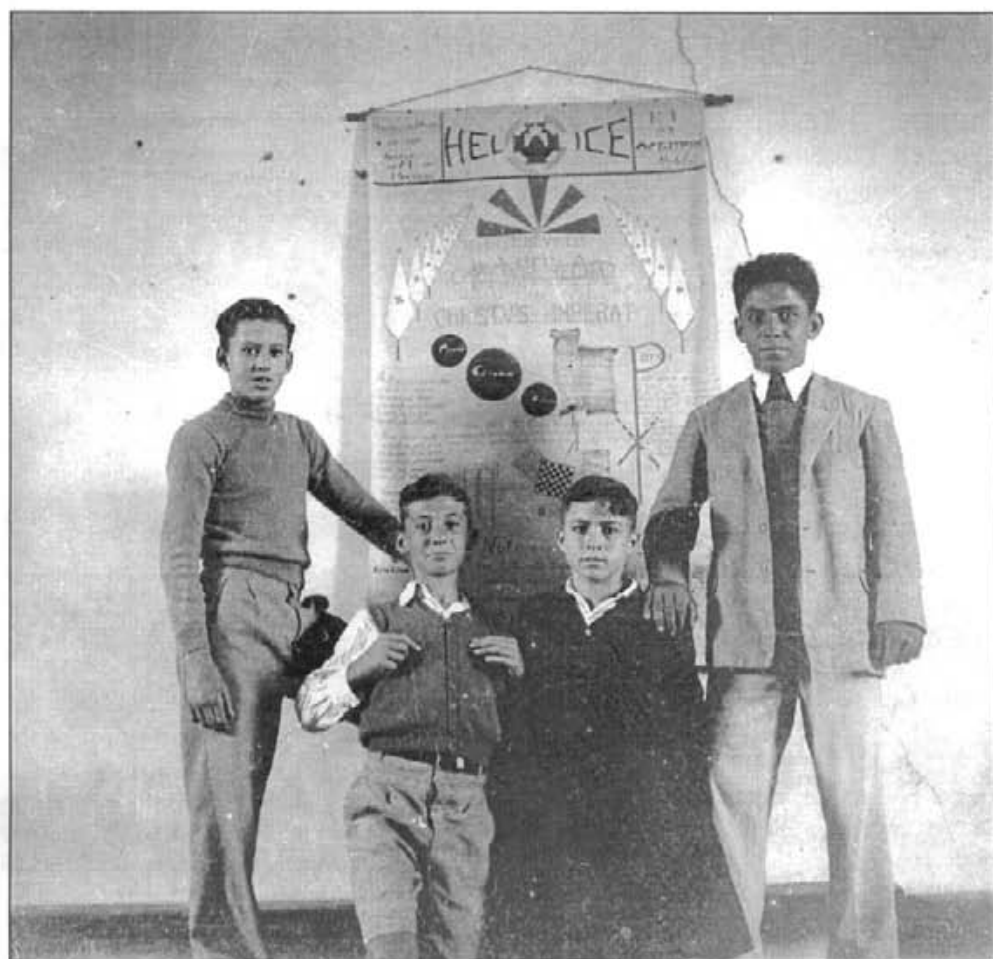
Perlas
Orquidea®

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

L'orgull del primer periòdic mural

El primer d'una sèrie de periòdics murals que amb el títol d' "Hélice" varen publicar els Aspirants d'Acció Catòlica de Montuïri l'any 1947 és el que tenen darrera aquests quatre al·lots; els quals, com es destria, es mostraven molt satisfets i orgullosos de la seva obra.

Ells són: Antoni Pizà, Sion Quelet, Pep Pipo i Sebastià Niu.

Dècada dels cinquanta

Comencen les misses vespetines

1958. Gener, divendres, 1.- Per primera vegada s'ha dit missa a les 7 de la tarda. L'església de gom a gom. Ha celebrat el vicari don Antoni Ramis.

Març, diumenge, 25.- He anat al Puig, convidat per la junta del futbol, a dinar amb l'equip i directius per celebrar l'èxit d'haver assolit el campionat regional d'aquella temporada.

Desembre, diumenge, 7.- Ha vingut el Bisbe Dr. Enciso, de visita pastoral. A la Sala Mariana li he llegit la memòria.

Dilluns, 8.- Clausura monumental de "Cursillos de Cristiandad". Assistí el P. Royo i ens deixà absorts. Per a mi, la major alegria va esser sentir a dir a aquell gran teòleg que als cursets hi ha que viure'ls. Doncs, ell també, malgrat

esser un entusiasta d'ells, no els havia interpretat bé. Digué que en seria un gran propagandista, que en parlaria sempre d'ells, caigués o no caigués bé, que sempre cau bé. (Hi assistírem 4 montuïrers, homes fets).

1959. Juny, dimecres, 10.- Gaspar de Meià ha vingut a dir-me que aquest horabaixa li han notificat el seu nomenament de batle.

Setembre, dimecres, 23.- A la Plaça de Toros de Joan Porrerenc, en el Dau, un suís amb diversos aficionats han torejat una vedelleta. El suís no pogué matar-la, s'assustà molt, s'emocionà i fins i tot va tenir vòmits. Estranger: no és tan fàcil ser torero!

He vist el que poques vegades s'ha vist: L'animal mort va esser arrossegat per una multitud de nins que estiraven d'una corda. Hi ha que veure el que pot la unió!

Desembre, dimarts, 8.- A la parròquia s'ha beneït la imatge de Santa Cecília, donatiu de la Banda de Música. La festa, molt bé i molt concorreguda.

Dimarts, 22.- L'Econòm don Jaume Cabrer i jo hem anat a parlar amb don Miquel Moncadas, prevere, per a intentar que el nostre vicari don Antoni Ramis, de gran fruit espiritual aquí, no se'n vagi a Amèrica. No ho hem aconseguit. Don Miquel Moncadas diu que és una vocació (la d'anar a Amèrica) ja sentida de quan estudiava (don Antoni Ramis).

Trad: Josep Oliver Verd

24 EQUIPS PER A 2.000 HABITANTS!

L'equip de bàsquet sénior, líder en solitari

Una fira poliesportiva amb cross, bàsquet, futbol-sala i futbol

Increïble i excel·lent!, 24 equips en un poble de 2.000 habitants! Ens agradaria saber si a molts d'altres llocs hi ha aquest percentatge tan elevat de practicants de l'esport.

Amb l'inici de l'activat escolar, el nombre d'equips de Montuïri que intervingen a competicions federades o escolars ha arribat a la cota més alta de la història local.

Vegem la fenomenal i espectacular estadística a la qual s'hi ha d'afegir la família Barceló que fa atletisme en un club mallorquí, l'activitat de la colomòfila local i l'anomenat esport de manteniment:

- Futbol (7 equips federats): I preferent, III regional, juvenil, cadet, infantil, aleví i benjamí.

- Futbol-sala empreses (1): Ca Na Poeta.

- Futbol-sala escolar (3): Iniciació A, Iniciació B i Educació infantil.

- Bàsquet femení federat (5): Sénior, júnior, cadet, infantil i aleví.

- Bàsquet escolar (2): Aleví i benjamí. A més a més, hi ha un bon grupet de nins i nines de 6 i 7 anys que aprenen bàsquet sense intervenir en cap competició.

- Tennis taula escolar (2): A partir del gener, l'escola participarà en la competició comarcal escolar i en la de promoció.

L'equip de bàsquet sénior femení, líder en solitari amb tots els partits guanyats

- Ciclisme (4): Cicloesportistes, màsters 30, màsters 40 i màsters 50. L'equip de cicloesportistes està format per set corredors, tots ells de Montuïri.

RESULTATS

Del mes de novembre cal esmentar cinc trets destacats: la suspensió de partits de bàsquet i futbol a causa de la pluja, el començament de la lliga dels dos

conjunts de futbol-sala escolar, la bona marxa dels equips montuïrers a les respectives competicions on ocupen llocs capdavanters, la consecució del lideratge en solitari de l'equip sénior de bàsquet després de la victòria el diumenge 28 contra l'imbatut Campos i la celebració del Cross Joan Barceló del qual en parlarem al proper número.

Els resultats registrats han estat els següents:

FUTBOL

I Preferent

Ferriolense, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Casa Miss Jotul, 2
Port de Sóller, 2 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Andratx, 0
Calvià, 2 - Montuïri, 1

III regional

Montuïri, 0 - P. La Soledat, 3
Felanitx, 2 - Montuïri, 1

Juvenils

Murense, 4 - Montuïri, 0
Cardassar, 2 - Montuïri, 0

Cadets

Felanitx, 5 - Montuïri, 1
Montuïri, 7 - At Escolar, 1

Infantils

Montuïri, 1 - At Manacor, 1
Montuïri, 1 - Algaida, 2

Super Montuïri
.....
Extens assortit
.....

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Alevins

Montuïri, 0 - Son Ferrer, 7
 Cas Concos, 2 - Montuïri, 2
 Montuïri, 4 - C. Sollersen, 1
 At Rafal, 3 - Montuïri, 0

Benjamins futbol-7

B. Cala Millor, 3 - Montuïri, 0
 Montuïri, 3 - Mariense, 3
 Petra, 4 - Montuïri, 6
 Montuïri, 9 - Escolar, 0

Futbol-7 empreses

Ca Na Poeta, 9 - Emaya, 1
 AVV Boreal, 4 - Ca Na Poeta, 3
 Sport Sord, 4 - Ca Na Poeta, 10

BÀSQUET FEMENÍ**Séniors**

Montuïri, 61 - Unimall Felanitx, 46
 Binissaleu, 35 - Montuïri, 38
 Montuïri, 50 - Santa Mònica, 25
 Campanet, 11 - Montuïri, 53
 Montuïri, 48 - Campos, 31

Júnior

R.P. Felanitx, 29 - Montuïri, 36
 Selva, 17 - Montuïri, 56
 Montuïri, 32 - Campos, 21
 J. Mariana, 61 - Montuïri, 30

Cadets

Montuïri, 36 - Perles Manacor, 34
 Port de Pollença, 22 - Montuïri, 35
 Montuïri, 41 - J. Mariana de Sóller, 29
 C. Pollença, 43 - Montuïri, 38

Infantils

Cide, 53 - Montuïri, 44
 Montuïri, 48 - Pla de na Tesa, 37
 Sant Josep, 47 - Montuïri, 28

Minibàsquet

Pla de na Tesa, 14 - Montuïri, 28
 Montuïri, 23 - Cide, 36
 MGG Sant Llorenç, 6 - Montuïri, 56
 Montuïri, 35 - Bons Aires, 12

FIRA POLISPORTIVA

Com és habitual cada any, en torn a la fira s'organitzen nombroses activitats polisportives. El diumenge 28 de novembre se celebrà el cross Joan Barceló. Durant aquest mes de desembre, el divendres 3 es disputarà un triangular de bàsquet aleví escolar amb l'estrena del nou enllumenat de l'escola, el dissabte 4 es correrà el Cross Escolar, el dilluns 6 hi haurà una trobada de futbol-sala d'educació infantil amb set equips de la comarca i el dimecres 8, doble trobada comarcal, una de futbol-sala iniciació amb vuit equips i una de bàsquet benjamí amb tres escoles.

L'organització corre a càrrec de

l'Ajuntament, Ampa i Comitè d'Esport Escolar d'Es Pla.

CICLISME

El Club Ciclista Montuïri celebrà la cloenda de la temporada -una gran temporada!- amb un dinar familiar on hi assistiren 103 persones. Entre elles, els 18 corredors del club (7 cicloesportistes, 5 màsters 30, 5 màsters 40 i 1 màster 50), les seves dones i fills, la directiva i els col·laboradors més directes que fan possible la bona tasca d'aquesta entitat a l'esport de la bicicleta.

Biel Gomila

Espectadors excepcionals a un destacat partit de futbol en Es Revolt

PERRUQUER
ESTILISTA - UNISEX

C/. Aigua, 17
 Tel. 971 16 01 36
 07630 CAMPOS

Llúcia Ginard — Esteticista Diplomada

**Informam que posam a la seva
 disposició el nou servei de la
 micropigmentació
 (Maquillatge Semipermanent)**

Perfilació de:

- Llavis
- Eye-Liner
- Celles, Tatuatges, etc...

**HORARI D'HIVERN
 DE DILLUNS A DIVENDRES:**

Matins de 9 h a 1 h.
 Horabaixes de 15 h a 18.
 Dissabtes de 8 h a 18 h.

Església Diocesana

La col·lecta per ajudar a sostenir les despeses de l'Església Diocesana va ser de 92.540 pts. Moltes gràcies a tots els que hi heu col·laborat. Amb aquesta aportació, a més d'ajudar a altres esglésies més necessitades ens ajuda a prendre consciència que d'aquí no gaire anys haurem de sostenir entre tots les despeses de les nostres parròquies i altres entitats eclesials, així com ho fan a altres països que hi ha l'Església Catòlica arreu del món.

Baptismes

El diumenge dia 12 de desembre, horebaixa, hi haurà celebració comunitària del baptisme.

Celebració de la reconciliació

Divendres, dia 17 de desembre, a les 20h hi haurà celebració de la reconciliació. És un bon motiu per reflexionar i demanar perdó mitjançant el sacrament de la penitència davant l'esdeveniment de Nadal.

Matines de Nadal

Nit Santa del naixement del nostre Salvador Jesucrist, que commemorarem el proper dia 24, divendres, a les 21 h. Hi haurà la participació de la sibil·la i l'anunci de l'àngel com és costum a les esglésies de Mallorca. La col·lecta d'aquest dia anirà destinada a Càritas Diocesana perquè pugui atendre les nombroses peticions d'ajuda dels nostres germans pobres.

Concert d'Any Nou

El dia primer de l'any 2000 a la nostra parròquia i a les 20'30h hi haurà un concert de la Coral Mont-Lliri i la Banda de Música i a l'intermedi en pronunciarà el pregó de les festes de l'any commemoratiu del 700è aniversari de la fundació de la nostra vila de Montuiri. Serà el primer dels actes que es faran al llarg de l'any 2000 per recordar i commemorar les nostres arrels cíviques i religioses del nostre poble.

Naixement que conforma un dels quadres del retaule de Sant Pere, el qual s'espera que juntament amb els altres retaules ben prest sia muntat i definitivament col·locat al seu lloc dins la capella que té assignada.

Missatge de la Mare Teresa de Calcuta

El dia més preciós? *Avui*
 L'obstacle més gran? *La Por*
 La cosa més fàcil? *Equivocar-se*
 La rel de tots els mals? *L'egoisme*
 La distracció més bella? *La feina*
 La pitjor derrota? *La covardia*
 Els millors professors? *Els nins*
 La primera necessitat? *Comunicar-se*
 El que em fa més feliç? *Ser útil als altres*
 El pitjor defecte? *El mal humor*
 El sentiment més nefast? *El rancor*
 El regal més bell? *El perdó*
 El més imprescindible? *La llar*
 La sensació més agradable? .. *La pau interior*
 El millor remei? *L'optimisme*
 La major satisfacció? *El deure complert*
 La força més potent del món? *La fe*
 Les persones més necessàries? *Els joves*
 La cosa més bella del món? *L'AMOR*

Missatge de Nadal

És curiós com la data 2000 desperta tanta generositat; ens fa parlar de nous esdeveniments i crea noves sensacions per a la gent que en va afamada.

Si hi ha a aquesta data en el calendari no és precisament per tot això, sinó per una sola raó: l'any 1 de la nostra era va marcar un canvi a la història de la humanitat: el Déu Totpoderós i Etern es va fer una criatura humana i fràgil amb un sol objectiu: tornar a l'home la seva integritat i la seva pau amb una sola proposta: "Estimau-vos uns als altres tal com jo vos he estimat" (Jn. 15,12).

Creim que és això que hauríem de reivindicar i celebrar perquè al cap i a la fi la felicitat consisteix precisament amb la integritat, la pau i l'amor que Déu ha donat a l'home mitjançant aquest minyó i per la seva creu i la seva resurrecció.

Hem tengut mai un regal tan bo com aquest? Si n'hi ha d'altre millor, avisau-nos i canviarem. Mentrestant jo vos vull recordar i enviar els millors desitjos per aquest Nadal i per a tot l'any que ve:

- Integritat i harmonia per a cada un i per a tota la família.
- Pau i amor en els vostres cors.
- Salut i benestar a les vostres llars.
- Presència i consciència que Déu-Amor habita enmig de nosaltres.
- L'ajuda i la benedicció de Déu en els vostres problemes i il·lusions.

Molts d'anys! i no oblideu que Déu mos estima entranyablement.

Nofre Torres, rector.
Nadal, 1999

Noces d'argent

14 desembre 1974

Joan Mesquida Pocoví "Serra" amb Francisca Llinàs Bauzá "Xoroia".

21 desembre 1974

Bartomeu Galmés Llodrà (St. Llorenç) amb Joana Sastre Miralles "Llebre".

Temps passat

10 anys enrere

Desembre de 1989

Futbolistes preseleccionats

Tres joves futbolistes montuïrers foren preseleccionats el desembre de 1989 per formar part de tres diferents seleccions de futbol de Balears: Jaume Mas Rigo, a la selecció infantil, Bartomeu Verger Rossinyol, a la categoria sub-16 i Gabriel Arbona Ginard, a la de juvenils.

25 anys enrere

Desembre de 1974

Obra Cultural Balear

El dia 22 de desembre de 1974 fou inaugurat el local social de l'Obra Cultural Balear. Presentà l'acte Antoni Mateu. Parlà Climent Garau, president de l'entitat a Balears i Isidor Marí oferí un recital de cançons típiques d'Eivissa.

50 anys enrere

Desembre de 1949

La nova casa de la vila

Després d'haver-se tractat seriosament l'edificació d'una nova casa de la vila, a la sessió de dia 5 de desembre de 1949 ja es veia que no es podia esperar més temps i que s'haurien de fer les obres de reforma. I una altra vegada s'acordà un nou estudi del projecte anterior i la seva finançació.

Constitució de la Cooperativa

A fi de prestar una ajuda als agricultors de Montuïri, sobretot en l'adquisició de les diferents castes d'abonaments i de maquinària agrícola, com també per rebre protecció d'una manera més o manco oficial, dia 22 de desembre de 1949 es va constituir la Cooperativa Agrícola de Montuïri i aquest dia fou nomenada la primera junta rectora.

100 anys enrere

Desembre de 1899

Neteja de séquies i torrents

Mesos enrere l'Ajuntament havia ordenat la neteja de séquies i torrents als propietaris confrontants. Alguns no en feren cas i l'Ajuntament ho féu a compte dels veïnats. Se'ls avisà per pagar i en feren cas omís. Passaren setmanes i a la fi, dia 13 de desembre de 1899 se'ls amenaçà cobrar per via de recàrrec.

Demografia

Novembre de 1999

Naixements

Dia 23.- Maria Verger Miralles, filla de Joan i de Sebastiana.

Defuncions

Dia 3.- Johannes Peter Huber (alemany), casat de 65 anys.

Dia 9.- Catalina Tous Amengual "Tous", fadrina de 88 anys.

Dia 14.- Antoni Manera Gomila "de sa Costa", casat de 82 anys.

Dia 17.- Cristòfol Amengual Garcias "Veles", casat de 62 anys.

Dia 18.- Joana Aina Verger Serra "Escolana", viuda de 97 anys.

Dia 24.- Jaume Miralles Servera "Queló", fadrí de 63 anys.

Dia 26.- Magdalena Portell Verger "Portell", viuda de 84 anys.-

Matrimonis

Dia 20.- Leandro Oviedo Bonet amb Catalina Barceló Mayol.

Pluviometria

Novembre de 1999

Dia 11	16'4 lm²	Dia 19	0'4 lm²
" 12	7'2 "	" 20	7'5 "
" 14	1'6 "	" 21	10'8 "
" 15	0'1 "	" 28	0'7 "
" 16	1'1 "	Total	45'8 "

Apotecaries

5 Dbre. Vilafranca	19 Dbre. Montuïri
12 " Ariany	26 " Petra

Cuinar en casa

Curry

(Salsa dimoni)

(Conjunt de 200 espècies mesclades i moltes)

Ingredients

1/2 ceba vermella, 5 alls, 2 cullerades soperes de totes espècies, 1 cullerada de mantega de vaca, un poc d'aigua, un poc de llet, 1 poma, 1 pitera de pollastre, julivert, 1 albergínia, 1 carabassí, 1/2 tassó de llet calenta, 1 cullerada de farina, 1 cullereta de sucre, 2 cullerades de confitura d'albercoc, 2 cullerades de confitura de maduixa, el suc de 1/2 llimona, 8 besons d'ametlla, 50 gms. d'arròs per hom.

Elaboració

Tallar petit la 1/2 ceba, sofregir-la, posar els alls tallats i fets a trossos. Tot es sofregeix en poc foc. Posar les espècies, la mantega de vaca, un poc d'aigua, un poc de llet, una poma pelada i feta a trossets petits, una pitera de pollastre a trossos, un manadet de julivert tallat petit, l'albergínia, el carabassí. Tapar la pella i que cogui poc a poc. Afegir el 1/2 tassó de llet calenta, la cullerada de farina i el sucre i remenar bé. Les confitures d'albercoc i maduixa i el suc de llimona. Apart courem l'arròs (si és sense pelar es cou durant 20 minuts). Els besons d'ametlla s'escalden, pelen i es frigen apart. Una vegada cuit es posa l'arròs dins els plats i la salsa curry damunt i els besons, per adornar. (Recepta per a unes 4 persones)

Harry Moolchand

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1

Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

La llengua catalana a Mallorca: propostes per a l'ús públic.

Palma: Consell de Mallorca, 1999.

Els Països Catalans, de la generació llibertat. Barcelona: Columna, 1997.

Moyà, Bienve.- La llegenda dels Sants: Creadors de mites. Barcelona: Edicions el Mèdol, 1996.

Llegir l'Antic Testament: una iniciació. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997.

Vallcaneras, Lluís.- Descobrim Tramuntana: Guia d'excursionisme i d'interpretació del medi (Per a nins de deu a dotze anys). Palma: Gorg Blau, 1999.

Pujalte, Ferran.- Transport i comunicació a les Balears durant el segle XIX (1800-1890). Palma: Edicions documenta Balear, 1999.

Ginard, David.- L'economia balear: 1929-1959. Palma: Edicions documenta Balear, 1999.

Jurado, Miquel.- Els 25 grans del Jazz. Barcelona: Pirene Editorial, 1996.

Llimona, Jordi.- La tolerància i els seus fonaments. Barcelona: Edicions 62, 1997.

LITERATURA

Calderer, Lluís.- Diàleg amb la poesia. Barcelona: Columna, 1996.

Jódar, J.- L'àngel de la segona mort. Barcelona: Quaderns Crema, 1997.

Alvarado, Helena.- "Solitud" de Víctor Català. Barcelona: Empúries, 1997.

López Crespi, Miquel.- Cortú. Ajuntament d'Andratx, 1999.

Pons, Pere.- Pick-Up. Barcelona: La Magrana, 1997.

Marcé, Tana.- Sortir de Rutina. Barcelona: Quaderns Crema, 1999.

Portella, Josep.- Blues de novembre. Barcelona: Columna, 1996.

Slawomir Mrozek.- Dues cartes i altres relats. Barcelona: quaderns Crema, 1997.

Maupassant, Guy.- Bola de greix i altres relats. Barcelona:

Edicions de 1984, 1997.

Agota Kristof.- Ahir. Barcelona: Edicions de La Magrana 1996.

Cross, Amanda.- El cas James Joyce. Barcelona: Edicions 62.- 1996.

James, Henry.- Retrat d'una dama. Barcelona: Columna, 1996.

Duras, M.- El teatre de l'amant anglesa. Barcelona: Edicions de 1984, 1996.

LLIBRES INFANTILS I JUVENILS

La vaca.

El Tren.

Donetes.

Heidi.

Riba, Cèlia.- Llegeix-me, si us plau! Barcelona: Cruïlla, 1996.

Dahl, Roald.- El Gran Amic Gegant: obres de teatre per a nois i noies. Barcelona: Edicions de La Magrana, 1996.

Haynes, Betsy.- Receptes terrorífiques. Barcelona: Molino, 1997.

Was, George.- Perill: fantasmes lliures. Barcelona: Columna, 1996.

Vergés, Oriol.- Els cementeris sagnants de Mallorca: 1936-1939. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996.

Janer, Gabriel.- La invenció de la Primavera. Barcelona: La Galera, 1999.

VIDEOS

Misión: Imposible.

El profesor chiflado.

Mr. Bean.

Mentiroso compulsivo.

Coacció a un jurado.

En el amor i en la guerra.

El pacient anglès.

Cinema Paradiso.

Gràcies per la propina.

Airbag.

**Consell Insular
de Mallorca**

HORARI

De dilluns a divendres:	de les 17 a les 20 h.
Dissabtes:	de les 10 a les 13 h.